

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Освітньо-професійна програма
«Економіка»
Спеціальність 051
«Економіка»
Група 2БЕП-32

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеню першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: : «УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ХМЕЛЬНИЧЧИНА-АВТО»

Проектний матеріал складається з пояснювальної записки на 62 сторінках та ілюстративного матеріалу

Студент _____ (Гройсман Лариса Григорівна)

Керівник _____ (Крупіна Світлана Валеріївна)

До захисту допущений

Завідувач кафедри _____ (Хачатурян О.С.)

Завідуючий відділенням _____ (Воронкова Ю.В.)

Захист «___» _____ 20__ р. Протокол ДКК № _____

Оцінка ДКК _____

Секретар ДКК _____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Відділення економічне
Кафедра Економіки
Освітньо-професійна програма «Економіка»
Спеціальність 051 «Економіка»
Форма навчання денна

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Заст. дир. з НВР Беркань І.В.

“ _____ ” _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я
на кваліфікаційну роботу бакалавра

Студенту (студентці)

Гройсман Ларисі Григорівні

(прізвище, ім'я, по-батькові)

**Тема кваліфікаційної роботи: «УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ АКТИВІВ
ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ХМЕЛЬНИЧЧИНА-АВТО»**

1. Затверджена наказом по коледжу № _____ від «__» _____ 20__ р.

2. Термін подання студентом закінченої роботи «__» _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст роботи (перелік питань, що підлягають розгляду):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади управління ліквідністю торговельного підприємства

РОЗДІЛ 2. Дослідження фінансового стану ПрАТ «Хмельниччина-Авто» та проведення аналізу ліквідності активів підприємства

РОЗДІЛ 3. Рекомендації щодо покращення політики управління ліквідністю активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

5. Перелік графічного матеріалу:

12 рисунків, 19 таблиць

6.Консультанти з окремих розділів роботи:

Розділ	Консультант (вчене звання, ППП)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7.Дата видачі завдання – «__» _____ 20__ р.

Керівник _____ (Крупіна С.В.)

Завдання прийняв до виконання _____ (Гройсман Л.Г.)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, визначення її актуальності	жовтень
2.	Опрацювання літературних джерел, складання плану КРБ	листопад
3.	Написання Розділу 1 КРБ, складання висновків за ним	грудень
4.	Написання Розділу 2 КРБ, складання висновків за ним	січень-лютий
5.	Визначення проблемних питань за тематикою КРБ, підготовка висновків та шляхів покращення політики управління ліквідності підприємства	березень
6.	Оформлення КРБ, підготовка доповіді та презентації	травень
7.	Підготовка до захисту КРБ	червень

Студент _____ (Гройсман Л.С.)
(підпис)

Керівник роботи _____ (Крупіна С.В.)
(підпис)

ТЕМА: «УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО

ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ХМЕЛЬНИЧЧИНА-АВТО»

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади управління ліквідністю торговельного підприємства

1.1. Поняття ліквідності та його значення для підприємства

1.2. Функції, фактори впливу та методи аналізу ліквідності торговельного підприємства

РОЗДІЛ 2. Дослідження фінансового стану ПрАТ «Хмельниччина-Авто» та проведення аналізу ліквідності активів підприємства

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

РОЗДІЛ 3. Рекомендації щодо покращення політики управління ліквідністю активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

3.1. Шляхи та напрями покращення аналізу ліквідності підприємства на основі дослідження та аналізу ліквідності активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

					БЕП 32.06.000.КРБ			
<i>Вим.</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>	«УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ХМЕЛЬНИЧЧИНА-АВТО»	<i>Лім.</i>	<i>Арк.</i>	<i>Аркушів</i>
<i>Розроб.</i>	<i>Гройсман Л.Г.</i>						4	
<i>Керівник</i>	<i>Крупіна Н.В.</i>				ОТФК ОНТУ			

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах високої конкуренції та складних умов на українському ринку, які впливають практично на всі аспекти життя - політичні, соціальні та економічні - більшість підприємств перебувають на межі виживання, банкрутства або зникнення. У цьому контексті значно зростає роль своєчасного та якісного управління ліквідністю активів, яке передбачає аналіз і планування діяльності суб'єктів господарювання та пошук шляхів покращення і зміцнення їх фінансового стану на основі правильних бізнес-рішень. Тому питання управління ліквідністю активів торговельних підприємств залишається актуальним і потребує подальшого дослідження в сучасних умовах змін та конкурентного середовища, де внутрішні та зовнішні фактори мають значний вплив на ліквідність підприємств.

Стан ліквідності є важливою характеристикою господарської діяльності підприємства. Він визначає конкурентоспроможність компанії, її потенціал для ділового співробітництва та оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів компанії та її партнерів у фінансових та інших відносинах.

Питання ліквідності активів торговельного підприємства досліджували такі науковці – Афоніна О.М., Букало Н.А., Насібова О.В., Максимова Н.О., Мулик Я.І., Піддубна Л.І., Селезень О.М, Соколова Е.Б., Старостенко Г.Г., Фещенко О.П. та інші.

Мета кваліфікаційної роботи – розроблення практичних рекомендацій з вдосконалення політики ліквідності активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто» на основі дослідження та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи передбачає необхідність виконання наступних **завдань**:

- визначити теоретичні засади управління ліквідністю торговельного підприємства;
- проаналізувати організаційну характеристику ПрАТ «Хмельниччина-Авто»;

– дослідити фінансово-господарський стан ПрАТ «Хмельниччина-Авто»; простежити ліквідність активів на підставі звітності досліджуваного підприємства;

– запропонувати шляхи вдосконалення управління ліквідністю активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є ліквідність активів на ПрАТ «Хмельниччина-Авто».

Предмет дослідження – теоретичні та практичні основи формування політики управління ліквідністю активів на досліджуваному підприємстві.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						6
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття ліквідності та його значення для підприємства

Практика ведення господарської діяльності показує, що одним з ключових етапів досягнення бажаних фінансових результатів та підвищення фінансової стійкості в сучасних умовах є оцінка ліквідності підприємства, яка дозволяє зрозуміти імідж компанії в діловому світі, рівень її інвестиційної привабливості та здатність забезпечити належний хід господарської діяльності. Оцінка ліквідності підприємства, його активів та джерел їх формування – не єдина мета аналізу ліквідності. Це дає можливість розробляти заходи, націлені на покращення фінансових результатів. Дослідження з аналізу ліквідності балансу компанії дозволяють зрозуміти найбільш важливі аспекти та слабкі місця у функціонуванні суб'єкта господарювання та підказати, які напрямки роботи слід обрати для досягнення позитивного фінансового стану компанії.

Розгляд економічних джерел і нормативних документів дає різні дефініції сутності ліквідності підприємства й загальній її оцінці.

Гудзь О.Є. стверджує, що ліквідність має тісний зв'язок з визначенням платоспроможності підприємства [20]. Вважає, що одна із найнеобхідніших умов забезпечення платоспроможності – спроможність вчасно перетворити активи в гроші з метою дотримання платіжної дисципліни.

Інші вчені-економісти вважають, що платоспроможність ширше поняття, ніж ліквідність.

Економіст Лахтіонова Л.А. [30] пояснює визначення ліквідності як швидкість і здатність перетворення короткострокових активів у готівку з метою покриття поточних зобов'язань в зв'язку надходження термінів оплати, так і боргів, які прострочені.

Дослідник Базилінська О.Я. [62] рахує, що даний показник характеризує не лише можливість надходження грошових коштів за рахунок реалізації активів, а й за рахунок прийняття додаткових зовнішніх ресурсів.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						7
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Дорошенко А.П. [11] притримується ідеї про визначення досліджуваного показника, що характеризує спроможність суб'єкта господарювання проводити розрахунки за своїми зобов'язаннями як за рахунок наявних грошових коштів, так і за рахунок грошових коштів, отриманих від реалізації окремих елементів майна підприємства.

У загальному розумінні, Кірейцев Г.Г. [37] роз'яснює ліквідність як здатність цінностей перетворюватися в гроші та наявність у підприємства ліквідних ресурсів таких як залишок грошей у касі, грошових коштів у банку на рахунках й інших оборотних активів, які швидко можна реалізувати.

Розглянемо ще додаткову дефініцію поняття «ліквідність» іншими вченими-економістами» наведену у таблиці нижче.

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «ліквідність» [39]

Визначення поняття «ліквідність»	Вчений-економіст
Поняття як ступінь покриття боргових зобов'язань активами підприємства, час перетворення яких у готівку відповідає часу погашення платіжних зобов'язань.	І.В. Школьник
Здатність підприємства перетворювати свої активи в гроші для покриття необхідних платежів	І.П. Ткаченко
Здатність підприємства швидко продати активи й оплатити свої зобов'язання.	М.М. Бердар
Це показник фінансового стану, який відображає, як швидко підприємство може безперешкодно продавати свої активи, одержувати гроші й повертати борги у міру настання строку їх повернення	Ю.С. Цал-Цалко
Це мобільність підприємства, можливість підтримувати рівновагу між обсягами і термінами перетворення активів у засоби платежу та обсягами і термінами погашення зобов'язань	Р.А. Костирко

Тому тлумачення ліквідності підприємства як швидкості і здатності перетворення оборотних активів у грошові кошти з метою погашення поточних

зобов'язань як у міру надходження термінів їх сплати, так і прострочених боргів найкраще пояснює та відображає сутність даного визначення при врахуванні наявних на певну дату умов господарювання.

Категорія «ліквідність» може співвідноситися з такими поняттями: активи підприємства, їх сукупність (ліквідність балансу), підприємство як суб'єкт господарювання (ліквідність підприємства) тощо. Відносно ліквідності активів зазначимо, що чим коротше період перетворення економічних ресурсів у грошові кошти, тим вища їхня ліквідність. Отже, найбільш ліквідним активом є грошові кошти. Ліквідність балансу характеризується станом активів та їх співвідношенням з поточними зобов'язаннями. При цьому має значення можливість суб'єкта господарювання обернути активи у готівку та погасити власні платіжні зобов'язання [48].

Економічна література розрізняє три поняття: ліквідність активів, ліквідність балансу та ліквідність підприємства. Ліквідність активу характеризують його спроможністю трансформуватися у готівку, а ступінь ліквідності активу окреслюють відрізком часу, потрібним для перетворення його у форму грошей. Вища ліквідність буде у випадку зменшення часу для інкасації будь-якого активу. При цьому доцільно відрізнити поняття ліквідності сукупних активів та ліквідності оборотних активів [33]. Перше поняття – означає можливість негайної реалізації сукупних активів при ситуації банкрутства та самоліквідації, друге – забезпечення поточної платоспроможності підприємства. Тут варто розуміти, що перш ніж перетворитися у готівку, кожний вид короткострокових активів повинен пройти відповідні стадії операційного циклу (рисунок 1).

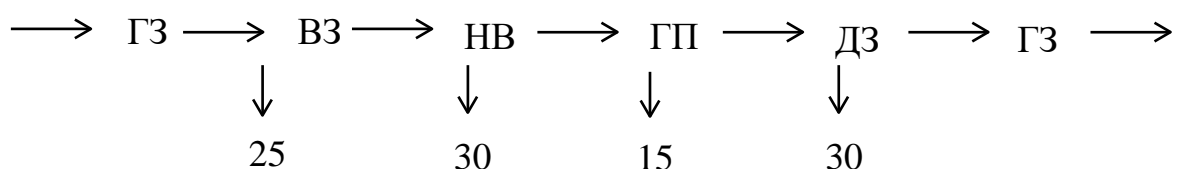

Рисунок 1.1 – Оборотні активи на стадіях операційного циклу [23]

Розглянемо ймовірний поступовий цикл: грошові засоби (ГЗ), які підприємство вклало у виробничі запаси (ВЗ) мають у визначеному порядку пройти стадії незавершеного виробництва (НВ), готової продукції (ГП), дебіторської заборгованості (ДЗ), а лише тоді вони зможуть знову трансформуватися у свою початкову грошову форму (у наведеному прикладі через 100 днів). Більш узагальненим поняттям є ліквідність підприємства, ніж ліквідність балансу. Останнє передбачає пошук платіжних засобів у вигляді рахунку внутрішніх джерел, тобто реалізація активів. Хоча суб'єкт господарської діяльності має можливість залучати позикові ресурси ззовні, якщо він володіє позитивною репутацією у діловому оточенні і досить високим рівнем інвестиційної привабливості. Враховуючи все, при оцінці ліквідності підприємства, потрібно звертати увагу на його фінансову мобільність, тобто спроможність залучити кошти з різних джерел, збільшити власний капітал, реалізувати активи, мати швидку реакцію на зміни в кон'юктурі ринку і т.д. [23].

Визначення платоспроможності та ліквідності підприємства дуже схожі, але ліквідність підприємства є місткішим, тому що від рівня ліквідності залежить платоспроможність. Поняття ліквідності присутнє для двох станів суб'єкта господарювання – поточного та перспективного. Так як великий вплив на нього мають різні фактори (внутрішні і зовнішні) на звітну дату підприємство може бути платоспроможним, але в майбутньому його скоріше всього очікуватимуть несприятливі можливості, і навпаки. По блок-схемі на рисунку 1.2 можна прослідкувати взаємозв'язок між трьома визначеннями ліквідності, про які згадувалось раніше. Ліквідність балансу – здатність підприємства трансформувати активи в грошову форму і погасити платіжні зобов'язання. Якщо точніше – це ступінь перекриття боргових зобов'язань суб'єкта його ж активами, строк трансформації яких у гроші збігається з строком погашення платіжних зобов'язань. Різниця даного визначення від ліквідності активів полягає у тому, що ліквідність балансу характеризує рівень балансу обсягів і ліквідності активів з розмірами і термінами покриття зобов'язань, тоді як ліквідність активів визначається абсолютно до пасиву балансу [19, с. 13]. Отже, фундаментом ліквідності й

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						10
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

платоспроможності підприємства вважаємо ліквідність балансу, яка базується на рівновазі активів і пасивів. Як результат, ліквідність є способом підтримки платоспроможності. Але з іншого боку, якщо підприємство з високою репутацією та спроможне вчасно розраховуватись з контрагентами, йому простіше буде тримати на нормативному рівні свою ліквідність.

Рисунок 1.2 – Взаємозв'язок між показниками ліквідності й платоспроможності підприємства [23]

Здається, що це схожі між собою терміни, але вони не однозначні. Оскільки показники платоспроможності дають змогу зрозуміти чи є у наявності підприємства активи у грошовій формі та їх еквіваленти, яких би вистачило негайно розрахуватися за кредиторською заборгованістю, показники ліквідності означають здатність суб'єкта господарювання погашати своєчасно і в повному обсязі власні поточні зобов'язання. Тому під поняттям ліквідності розуміють здатність трансформації підприємством своїх активів на готівку без втрат її

ринкової вартості для погашення усіх платежів по мірі настання їх термінів оплати та швидкість виконання цієї трансформації. Таким чином, ліквідність можна трактувати як час, потрібний для продажу активів, і суму, отриману від реалізації активів. Вища ліквідність активів буде при коротшому проміжку часу. Ліквідність та платоспроможність дозволяє визначити, наскільки ефективно здійснюється фінансовий менеджмент господарюючого суб'єкта, а також дають можливість визначити, як саме і протягом якого терміну, підприємство зможе виконати свої грошові зобов'язання перед іншими суб'єктами ринку [48].

Найбільш сприятливий стан підприємства залежить від перевищення ступеня ліквідності, адже тоді більш впевненіше можна стверджувати про його платоспроможність. В той же час, підприємству варто остерігатися наближення ситуації, коли поза виробничим процесом на довгий термін залишаються кошти та інші резерви високоліквідних активів, тому що тоді існує варіант зниження рентабельності виробництва. Збільшення іммобілізації власних активів свідчить про погіршення можливостей ліквідності підприємства, це проявляється в появі неліквідів, простроченої дебіторської заборгованості. Неспроможність підприємства сплатити свої поточні борги і зобов'язання є прямим результатом майже критичного рівня ліквідності. Подібний стан призводить до обов'язкового продажу довгострокових фінансових вкладень та активів, а ще гірше, – до зниження доходності та банкрутства. Кредитори теж мають несприятливі наслідки з причини низької ліквідності або її відсутності у клієнта, адже затримується сплата відсотків і суми боргу. Крайній випадок – часткова або повна втрата непогашеного боргу [46].

У процесі дослідження було встановлено, що основні відмінності між ліквідністю підприємства та його платоспроможністю такі:

- поняття ліквідності підприємства більш ємне, ніж поняття його платоспроможності;
- ліквідність підприємства визначається розміром та складом поточних активів, а платоспроможність наявністю поточних активів у високоліквідній формі;
- ліквідність підприємства припускає співвідношення усіх поточних

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						12
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

активів та їх груп з поточними зобов'язаннями, а платоспроможність – високоліквідних активів із найбільш терміновими зобов'язаннями;

– ліквідність характеризує поточний та перспективний стан підприємства, а платоспроможність лише поточний стан [48].

Ступінь ліквідності показує напрям для вибору стратегії управління необоротними активами. Адже тоді ліквідні ресурси – це і є необоротні активи, які при необхідності можна продати за ціною, що буде не нижчою за ціну придбання за виключенням амортизації. А управління ліквідністю оборотних активів тісно пов'язане з управлінням короткостроковими пасивами. Тут важливо не забути про розрахунок чистого оборотного капіталу, який є різницею поточних активів та поточних зобов'язань. Оскільки тенденція до зростання цього необхідного показника говорить про збільшення частини оборотних активів підприємства, яка фінансується на короткостроковій основі, відповідно зростає ліквідність активів і знижується ризик втрати неплатоспроможності [24].

Отже, проаналізовано різні підходи дослідників до трактування поняття «ліквідність». Тлумачення ліквідності підприємства як швидкість і здатність перетворення оборотних активів у грошові кошти з метою погашення поточних зобов'язань як у міру надходження термінів їх сплати, так і прострочених боргів найкраще пояснює та відображає сутність даного визначення при врахуванні наявних на певну дату умов господарювання. Визначено схожі та відмінні ознаки між поняттями «ліквідність» та «платоспроможність», а саме те, що показники платоспроможності дають змогу зрозуміти чи є у наявності підприємства активи у грошовій формі та їх еквіваленти, яких би вистачило негайно розрахуватися за кредиторською заборгованістю, показники ліквідності означають здатність суб'єкта господарювання погашати своєчасно і в повному обсязі власні поточні зобов'язання.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						13
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

1. 2 Функції, фактори впливу та методи аналізу ліквідності торговельного підприємства

Основними функціями аналізу ліквідності підприємств є:

- виявлення зв'язку між цільовими орієнтирами та потенційними можливостями, визначення тенденцій, локальних та закономірних змін, їх інтенсивності, дію факторів на ці зміни;
- виявлення різноманітних відхилень від норм, структурних деформацій, диспропорцій, ймовірностей виникнення несприятливих і ризикових ситуацій, їх динаміки й також факторів, які на них впливають;
- визначення майбутніх можливостей зміни і розвитку ліквідності та платоспроможності підприємств, властивих їм явищ і процесів, виявлення та запобігання відхилень від норм, диспропорцій, ризикових ситуацій, визначення впливових факторів, способів їх реалізації;
- контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень, ефективністю використання ресурсів та дотриманням соціальних норм і стандартів [52].

Так, факторами, що підвищують коефіцієнт швидкої ліквідності, є: максимальне обмеження вкладень капіталу у важко ліквідні та запобігання вкладень у неліквідні поточні активи; наявність «чистих» поточних активів (у вигляді грошових коштів, цінних паперів, які можуть бути перетворені на гроші негайно) у розмірі, достатньому для покриття фінансових зобов'язань, строки сплати за якими настали або настануть у найближчий час; залучення у господарський обіг позикових коштів на максимально тривалий час.

Отже, для підвищення коефіцієнта покриття необхідно поповнювати реальний власний капітал і стримувати ріст позаоборотних активів і довгострокової дебіторської заборгованості. При цьому в процесі управління платоспроможністю необхідно уникати збільшення даного показника за рахунок уповільнення оборотності коштів, вкладених у запаси, а також зростання дебіторської заборгованості. Своєю чергою, для підвищення показника термінової

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						14
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

платоспроможності необхідно сприяти зростанню забезпеченості запасів власними оборотними коштами, для чого варто збільшувати власні оборотні кошти та знижувати рівень запасів. В умовах ринкових відносин основним завданням підприємства є підвищення ефективності його функціонування за рахунок раціонального управління грошовими потоками, яке дозволить забезпечити фінансову рівновагу та ритмічність діяльності підприємства, прискорити обіг капіталу, знизити ризик неплатоспроможності та отримати прибуток [29].

У таблиці 1.2 наведено фактори, які впливають на збільшення або зменшення ліквідності підприємства.

Таблиця 1.2 – Фактори, що впливають на зміну ліквідності підприємства [4]

Фактори, що впливають на збільшення ліквідності	Фактори, що впливають на зменшення ліквідності
одержання довгострокового кредиту	погашення довгострокових позик
інвестування капіталу	грошові виплати
прибутки	збитки
амортизаційні відрахування	податки на дохід від оцінки активів
скорочення дебіторської заборгованості	інвестиції в основні засоби
повернення наданих позик	погашення короткострокових кредитів
продаж необоротних активів	використання резервних фондів

Серед основних причин, що зумовлюють недостатній рівень ліквідності та платоспроможності підприємства зазначають:

- низький рівень розрахунково-платіжної дисципліни;
- високий рівень низьколіквідних активів у загальній вартості майна підприємства;
- низький рівень окупності капітальних вкладень;
- відсутність страхових фондів [2].

Таким чином, криза ліквідності – такий стан підприємства, коли існує значна невідповідність між обсягами зобов'язань, що мають бути погашені, та сумою активів, що можна використати для таких розрахунків. Ознаками наявності кризи

ліквідності є низькі значення системи коефіцієнтів платоспроможності (грошової, розрахункової та майнової), а також значний диспаритет сум елементів оборотних активів та зобов'язань [11].

Стратегія управління активами значною мірою залежить від ступеня їхньої ліквідності. При розробці політики управління ліквідністю підприємства потрібно враховувати особливості необоротних та оборотних активів як об'єкта фінансового управління. Головне завдання в області управління ліквідністю полягає в обґрунтуванні оптимального варіанту вкладення коштів в оборотні активи за критерієм максимізації рівня ліквідності. Управління ліквідністю оборотних активів підприємства повинно обов'язково поєднуватися з управлінням поточними пасивами, оскільки від їхньої узгодженості залежить формування та можливість нарощення чистого оборотного (робочого) капіталу. При цьому важливе значення має обрана стратегія фінансування оборотних активів. У теорії фінансового управління виділяють чотири моделі її реалізації: ідеальну, агресивну, консервативну та компромісну.

Ідеальна модель полягає в тому, що довгострокові пасиви встановлюються на рівні необоротних активів, а короткострокові зобов'язання – оборотних активів. У цих умовах у підприємства відсутні як власні оборотні кошти, так і робочий капітал. У реальному житті ідеальна модель практично не застосовується через те, що вона є досить ризиковою, оскільки не передбачає формування резерву платоспроможності [57].

Агресивна модель фінансування оборотних активів полягає в тому, що довгострокові пасиви є джерелом покриття необоротних активів та постійної частини оборотних, тобто їх мінімуму, який необхідний для здійснення господарської діяльності, визначеного на основі нормування без урахування страхових запасів. У цьому разі змінна частина оборотних активів у повному обсязі забезпечує погашення короткострокових зобов'язань. Робочий капітал дорівнює постійній частині оборотних активів. З позиції ліквідності та поточної платоспроможності дана стратегія також є ризикованою, оскільки обмежуватися лише мінімумом поточних активів досить складно. Фінансування оборотних

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						16
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

активів таким чином обирає для себе підприємство, яке без проблем здатне отримати короткострокові кредити або комерційні кредити постачальників. Також дана політика спроможна зменшити ризик неплатоспроможності, але не гарантує мати високу рентабельність активів. Якщо частина поточних активів, що змінюється, погашається довгостроковими пасивами, використовують консервативну модель фінансування. Її застосування спостерігається на початку діяльності підприємства, лише коли власники володіють достатньою величиною капіталу і є доступність проводити інвестиційне фінансування з допомогою довгострокових кредитів. Така ситуація говорить про високий рівень платоспроможності, адже відсутня короткострокова заборгованість. Найбільш реальною моделлю фінансування короткострокових активів вважають компромісну. У цьому випадку довгостроковими пасивами погашається постійна частина оборотних активів та десь 0,5 – змінна частина. А робочий капітал розраховується як різниця між довгостроковими пасивами та необоротними активами. Нюанс полягає в тому, що в деякі періоди діяльності підприємство може володіти надмірною частиною оборотних активів, що несприятливо вплине на величину прибутку [50].

Відбираючи стратегію фінансування оборотних активів, необхідно орієнтуватися на бажане співвідношення між рівнем рентабельності та рівнем ризику втрати платоспроможності підприємства, яке оцінюється необхідною величиною робочого капіталу. Характер заходів, що вживатимуться з метою досягнення цільового рівня платоспроможності, залежить від того, який з показників фінансового стану підприємства має незадовільні значення.

Для підтримки відповідного для певного суб'єкта господарювання рівня ліквідності активів та нормативних показників ліквідності підприємства важливо знати фактори, що впливають на збільшення та зменшення ліквідності, основні функції ліквідності підприємства та причини, що зумовлюють недостатній рівень ліквідності.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						17
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Для здійснення діагностики ліквідності варто застосовувати методи, що використовуються на практиці і дозволяють приймати ефективні управлінські рішення.

Таблиця 1.3 – Характеристика методів для здійснення діагностики ліквідності [26]

Вид методу	Зміст
Трансформаційний	Застосовується у випадку трансформації звітності у більш зручний вигляд
Вертикальний	Спрямований на визначення та зміну структури активів та пасивів
Горизонтальний	Полягає у вивченні змін величини активів, пасивів, грошових потоків та коефіцієнтів ліквідності в динаміці
Метод дискримінантного аналізу	Застосовується, коли у процесі діагностики платоспроможності визначається ймовірність банкрутства
Аналіз грошових потоків	Полягає в дослідженні вхідних та вихідних грошових потоків, визначенні чистих грошових потоків
Коефіцієнтний аналіз	Застосовують у процесі розрахунку показників ліквідності

1. Трансформаційні методи застосовуються у випадку трансформації звітності у більш зручний вигляд. У даному випадку його застосування можливе для розподілу активів та пасивів за групами, тобто обсяги активів і пасивів залишаються стабільними, однак вони формуються по-іншому, ніж у балансі підприємства, з метою полегшення проведення діагностики.

2. Вертикальний аналіз спрямований на визначення та зміну структури активів та пасивів, розподілених, відповідно, за рівнем ліквідності та термінами повернення.

3. Горизонтальний аналіз полягає у вивченні змін величини активів,

пасивів, грошових потоків та коефіцієнтів ліквідності в динаміці.

4. Методи дискримінантного аналізу застосовуються, коли у процесі діагностики платоспроможності визначається ймовірність банкрутства. У цьому аспекті застосовують вітчизняні та зарубіжні моделі оцінки ймовірності банкрутства [26].

5. Метод аналізу грошових потоків полягає в дослідженні вхідних та вихідних грошових потоків, визначенні чистих грошових потоків. Застосування цього методу має на меті визначити, настільки грошові надходження є більшими (меншими) за грошові видатки, спрогнозувати майбутні грошові потоки.

6. Також застосовують коефіцієнтний аналіз у процесі розрахунку показників ліквідності: коефіцієнт абсолютної, швидкої, поточної та загальної ліквідності. До цього методу застосовують ще два методи: нормативний (порівняння коефіцієнтів об'єкта діагностики із нормативними значеннями) та бенчмаркінг (порівняння показників ліквідності із аналогічними показниками підприємства-аналога, конкурента, лідера в галузі чи регіоні) [25].

Коефіцієнт поточної ліквідності (інші назви – ліквідність 1-го рівня; коефіцієнт загальної ліквідності; коефіцієнт покриття) (Current Ratio; 3-rd level liquidity; Total liquidity) (CR) відображає взаємозв'язок між розміром поточних активів і поточними зобов'язаннями; показує здатність підприємства погашати поточні (короткострокові, до одного року) зобов'язання тільки за рахунок поточних (оборотних) активів:

$$CR=CA/CL \quad (1.1)$$

де, CA - це поточні (оборотні) активи (current assets);

CL- поточні (короткострокові) зобов'язання (current, or short-term liabilities).

Коефіцієнт поточної ліквідності дає загальний погляд на ліквідність компанії і є відправною точкою її подальшого аналізу. Коефіцієнт поточної ліквідності дає нам змогу перевірити, чи можуть всі активи з періодом оборотності менше одного року покривати зобов'язання з періодом погашення менш одного року.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						19
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Недоліки коефіцієнта поточної ліквідності: не враховує структуру поточних (оборотних) активів з погляду їх абсолютної ліквідності; не враховує структуру поточних (короткострокових) зобов'язань з погляду терміну їх погашення.

Відповідно до традиційного підходу, чим вище коефіцієнт поточної ліквідності, тим більш ліквідним є підприємство. Однак занадто високі значення CR не є безумовною перевагою, оскільки можуть бути пов'язані з неефективністю використання поточних активів і/або короткострокових зобов'язань. Визначають нормативні значення коефіцієнта ліквідності в діапазоні від 1 до 2. Значення $CR < 1$ свідчить про декапіталізацію компанії і недостатність короткострокової платоспроможності. Значення $CR > 2$ пов'язано з неадекватним управлінням поточними активами [54].

Сприятливі значення коефіцієнта поточної ліквідності можуть варіювати залежно від галузевої приналежності підприємства, оскільки безпосередньо пов'язані зі структурою активів і швидкістю їх обороту. Під час оцінки достатності CR також необхідно брати до уваги характеристики операційного грошового потоку, оскільки занижені показники CR можуть компенсуватися потужністю операційного грошового потоку. Так, структура позикових коштів підприємств сфери торгівлі і послуг характеризується більш високою питомою вагою короткострокових позик, в зв'язку з чим норма коефіцієнта CR для цих підприємств може перебувати на більш низькому рівні – від одиниці і нижче.

Велику діагностичну цінність має порівняння значень CR у конкретних підприємств із відповідними середньогалузевими значеннями. Під час порівняльного аналізу коефіцієнтів поточної ліквідності різних підприємств слід брати до уваги не тільки величину, але і спрямованість відхилень, оскільки відхилення в бік перевищення є кращим, ніж відхилення в бік зниження значення CR [10].

Важливою характеристикою є стабільність рівня CR в динаміці. Дотримання стабільності величин коефіцієнта поточної ліквідності є більш важливою умовою, ніж суворе дотримання нормативного діапазону значень. Коефіцієнт поточної ліквідності чутливий до періоду обороту оборотних коштів і структури

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						20
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

запасів, а отже, значно варіює залежно від особливостей технологічного процесу і галузевої приналежності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (інша назва – ліквідність 2-го рівня) (Quick Ratio; Ratio of the rapid liquidity; the 2-nd level liquidity) (QR) – відношення високоліквідних поточних (оборотних) активів до поточних (короткострокових) зобов'язань (поточних пасивів):

$$QR=(CA - I)/CL \quad (1.2)$$

де, CA - це поточні (оборотні) активи (current assets);

I - запаси (inventory);

CL- поточні (короткострокові) зобов'язання (current, or short-term liabilities).

Коефіцієнт швидкої ліквідності є індикатором можливості погасити поточні зобов'язання під час виникнення критичної ситуації. На відміну від коефіцієнта поточної ліквідності, в коефіцієнті швидкої ліквідності в чисельнику не враховуються матеріально-виробничі запаси, оскільки їх термінова (вимушена) реалізація пов'язана з найбільшими збитками (порівняно з усіма іншими оборотними засобами). Таким чином, в чисельнику QR враховуються грошові кошти, поточні фінансові інвестиції (легко реалізовані цінні папери), поточна дебіторська заборгованість, інші оборотні активи . QR є більш жорсткою мірою оцінки ліквідності порівняно з CR [15].

Контрольний період індикатора (the reference period of the indicator) знаходиться між 0,5 і 1. Значення $QR < 0,5$ свідчить про неадекватну структуру поточного активу із занадто великою вагою акцій.

Серйозне прогностичне значення має порівняння коефіцієнтів CR і QR. Якщо QR набагато нижче, ніж CR, це є індикатором сильної залежності поточних активів від запасів. Спостерігається значна варіація коефіцієнта швидкої ліквідності залежно від галузевої приналежності підприємства [59].

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (коефіцієнт термінової ліквідності; «кислотний тест»; коефіцієнт критичної оцінки) (Rapid liquidity; The rate of the immediate liquidity; Acidtest Ratio) (AT) відображає здатність покривати короткострокові боргові зобов'язання наявними і короткостроковими

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						21
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

фінансовими вкладеннями. Розраховується як відношення високоліквідних поточних активів до короткострокових зобов'язань (поточних пасивів):

$$AT = (C + ShI) / CL \quad (1.3)$$

де C – грошові активи підприємства (cash);

ShI – короткострокові фінансові вкладення (short-term investments);

CL- поточні (короткострокові) зобов'язання (current, or short-term liabilities).

AT характеризує тільки найбільш ліквідну частину оборотних активів і показує, яку частину зобов'язань підприємство може погасити моментально за власні кошти. Немає однозначної думки щодо найбільш сприятливого діапазону зазначеного коефіцієнта. Кредитори приймають за найбільш бажаний рівень «кислотного тесту» значення більше одиниці. Але і цей рівень не має бути орієнтиром в управлінській діяльності підприємства.

В таблиці 1.4 представлені коефіцієнти ліквідності, порядок їх розрахунку згідно із П(С)БО України та рекомендовані значення.

Таблиця 1.4 – Коефіцієнти ліквідності, порядок їх розрахунку згідно із П(С)БО України та рекомендовані значення [58].

Назва показника	Розрахунок згідно із П(С)БО України	Рекомендовані значення
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття; ліквідність 1-го рівня) (Current Ratio; 3-rd level liquidity; Total liquidity), CR	код 1195 код 1695	1 – 2 ; t ; врахування галузевої специфіки; стабільність значень в динаміці
Коефіцієнт швидкої ліквідності (ліквідність 2-го рівня) (Quick Ratio; Ratio of the rapid liquidity; the 2-nd level liquidity), QR	коди (1195 – 1100) код 1695	0,6 – 1 ; ↑ (але не більше 2); врахування галузевої специфіки
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (коефіцієнт термінової ліквідності; «кислотний тест»; коефіцієнт критичної оцінки) (Rapid liquidity; The rate of the immediate liquidity; Acid-test Ratio), AT	коди (1160 + 1165) код 1695	0,1 – 0,3 ; ↑; врахування галузевої специфіки

Залежно від рівня ліквідності активи підприємства поділяють на групи. Пасиви балансу відповідно до зростання строків погашення зобов'язань теж групуються. Баланс визнається абсолютно ліквідним у випадках, якщо виконуються усі нерівності між даними групами.

Таблиця 1.5 – Співвідношення груп активів і пасивів підприємства за умови абсолютної ліквідності балансу [56]

Групи активів	Співвідношення	Групи пасивів
A1 (абсолютно ліквідні активи)	>	П1 (найбільш термінові борги 2 тижні на погашення)
A2 (швидко ліквідні активи)	>	П2 (відносно термінові борги від 2 тижнів до 3 місяців на погашення)
A3 (активи із середнім рівнем ліквідності)	>	П3(середньо термінові борги від 3 місяців до 1 року на погашення)
A4 (важко ліквідні і неліквідні активи)	<	П4 (довготермінові борги більше 1 року на погашення)

Якщо виконуються перші три нерівності в цій системі, то це веде і до виконання четвертої нерівності. Тому важливо зіставити підсумки перших трьох груп за активом і пасивом. Зіставлення підсумків першої групи за активом і пасивом, тобто A1 і П1, відображає співвідношення поточних платежів і надходжень. Порівняння другої групи за активом і пасивом (A2 і П2) показує тенденцію збільшення або зменшення поточної ліквідності в недалекому майбутньому. Зіставлення підсумків за активом і пасивом для третьої і четвертої груп відображає співвідношення платежів і надходжень у відносно віддаленому майбутньому [13].

Отже, існує декілька методів оцінки аналізу ліквідності торговельного підприємства. Кожний метод має свої переваги та недоліки. Щоб більш точно оцінити ліквідність підприємства, варто звернути увагу на всі методи та обрати найбільш правильний для конкретного суб'єкта господарювання.

Висновки до Розділу 1

На основі узагальнення та аналізу праць вітчизняних і зарубіжних фахівців з питань сутності ліквідності підприємства доведено, що ліквідність є складним динамічним поняттям, в якому відображається здатність у повному обсязі та у визначений термін розраховуватися за своїми зобов'язаннями за допомогою грошових коштів та інших активів та спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

Ліквідність – це платоспроможність постачальника і його здатність забезпечити своєчасне виконання боргових зобов'язань.

Управління ліквідністю підприємства ми можемо представити як процес управління активами і пасивами підприємства, до яких відносять: грошові кошти, дебіторську та кредиторську заборгованість, запаси, поза оборотні активи, залучені ресурси та власний капітал.

Враховуючи різні підходи до визначення ліквідності підприємства удосконалена та обґрунтована класифікація факторів, що спричиняють вплив на рівень ліквідності та платоспроможності. Запропоновано загальну класифікацію факторів, яка дозволяє здійснювати системне управління внутрішніми факторами і водночас контролювати вплив макроекономічних факторів. Таким чином, основним призначенням управління ліквідністю є забезпечення раціональної збалансованості активів (засобів) і пасивів (джерел фінансування) підприємства.

Іншими словами, йдеться про забезпечення стійкої та економічно обґрунтованої відповідності між фінансовими ресурсами та активами, збалансування платіжного циклу, тобто забезпечення наявності у компанії достатніх платіжних засобів для виконання всіх своїх зобов'язань як за термінами, так і за обсягами.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						24
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ХМЕЛЬНИЧЧИНА-АВТО» ТА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

Відповідно до Статуту, приватне акціонерне товариство "Хмельниччина-Авто" було створено 25 липня 1994 року як відкрите акціонерне товариство, зареєстроване Виконавчим комітетом Хмельницької міської ради. Товариство "Хмельниччина-Авто" перейменовано на Публічне акціонерне товариство "Хмельниччина-Авто" рішенням Загальних зборів акціонерів від 17 березня 2010 року, на Приватне акціонерне товариство "Хмельниччина-Авто" рішенням Загальних зборів акціонерів від 20 грудня 2016 року шляхом зміни типу акціонерного товариства та перейменування товариства. Компанія "Хмельниччина-Авто" за рішенням Загальних зборів акціонерів від 20 грудня 2016 року і надалі продовжує свою діяльність як Приватне акціонерне товариство "Хмельниччина-Авто".

Компанія є акціонерним товариством за організаційно-правовою формою та приватним підприємством за типом.

Компанія знаходиться за наступною адресою: 29015, Україна, м. Хмельницький, проспект Миру, 102.

ПрАТ "Хмельниччина-Авто" є юридичною особою відповідно до вимог чинного законодавства України. Має відокремлене майно, самостійний зведений баланс, розрахунковий та інші рахунки в українських та іноземних банківських установах, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), печатку, в тому числі печатку Наглядової ради Товариства, штамп зі своїм найменуванням українською мовою, фірмові бланки та спеціальні бланки з логотипом.

Є інші атрибути юридичної особи відповідно до чинного законодавства України, виготовлені з паперу з логотипом, двоколірним водяним знаком,

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						25
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

гільйошною (антисканерною) сіткою, нумерацією та голограмою у вигляді логотипу.

Компанія також має власний веб-сайт, який містить інформацію, що підлягає розкриттю в порядку та на умовах, встановлених Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку та відповідно до чинного законодавства України.

Основною метою створення ПрАТ "Хмельниччина-Авто" є здійснення господарської діяльності шляхом задоволення потреб фізичних та юридичних осіб у товарах і послугах, і на цій основі виробничої, комерційної та посередницької діяльності, розвитку інфраструктури автомобільного сервісу, надання послуг, науково-технічної продукції в галузі технічного обслуговування транспортних засобів та матеріально-технічного забезпечення, торговельна та інша діяльність, від якої вона отримує вигоду для власного розвитку та в інтересах своїх акціонерів. Назва основного виду діяльності та код КВЕД:

- Роздрібна торгівля автотранспортними засобами та приладдям (код КВЕД 45.32);
- Торгівля автотранспортними засобами та автотоварами (код КВЕД 45.11);
- Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів (код КВЕД 45.20).

Розглянемо наведену вище інформацію більш детально.

ПрАТ «Хмельниччина-Авто» займається продажем автомобілів та автобусів марок ЗАЗ, Kia, Chery, Mercedes-Benz та IVAN, а також запчастин, матеріалів та аксесуарів до цих марок транспортних засобів"

Основні послуги, які пропонує ПрАТ:

- контрольні-діагностичні послуги;
- послуги з технічного обслуговування;
- поточний ремонт;
- рихтувальні та зварювальні роботи;
- послуги з фарбування та оздоблення;
- послуги з прибирання та миття;

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						26
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

- встановлення додаткового обладнання на транспортні засоби
- послуги евакуаторів;
- послуги з перевірки технічного стану автотранспортних засобів.

Обсяги реалізації послуг, запасних частин, матеріалів та аксесуарів, а також продажу автотранспортних засобів не залежать від сезону. Основний ринок збуту продукції та послуг - Хмельницька область.

Основні ризики, з якими стикається АТ "Хмельниччина-Авто" у своїй діяльності та способи їх мінімізації:

1. Підвищення тарифів на вантажні перевезення (доставка автомобілів та запчастин) - використання власного транспорту там, де це можливо.

2. Поява нових конкурентів, нових продуктів, поліпшення якості - гнучка індивідуальна робота для задоволення всіх потреб клієнтів.

3. У разі різкого зниження платоспроможності споживчого попиту - проінформувати якомога більше потенційних клієнтів, щоб люди знали і пам'ятали, що компанія шукає співпраці.

4. Коливання цін на запасні частини, матеріали та комплектуючі - створення запасів.

5. Поломки та несправності обладнання - укладання договорів з компаніями, що займаються ремонтом обладнання; заміна старого обладнання на нове високотехнологічне.

6. Поломки допоміжних систем - створення власної ремонтної служби.

7. Відтік кваліфікованої робочої сили - створення кадрового резерву; організація розвитку людських ресурсів.

8. Недотримання постачальниками узгоджених графіків постачання запасних частин, матеріалів та комплектуючих - створення запасів; пошук альтернативних постачальників.

9. Аварії та пожежі на складах, крадіжки майна - страхування майна, встановлення сигналізації, функціонування власної служби безпеки.

АТ "Хмельниччина-Авто" має філії або інші відокремлені структурні підрозділи:

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						27
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

–філія "Случ-Авто"

–філія "Кам'янець-Подільське автосервісне підприємство "Смотрич-Авто"".

–філія "Шепетівка-Авто".

Крім того, було створено дочірнє підприємство "Авторинок "Атлант-Авто" без створення статутного капіталу.

Наступним кроком в організаційно-економічній характеристиці є аналіз організаційної структури управління підприємством.

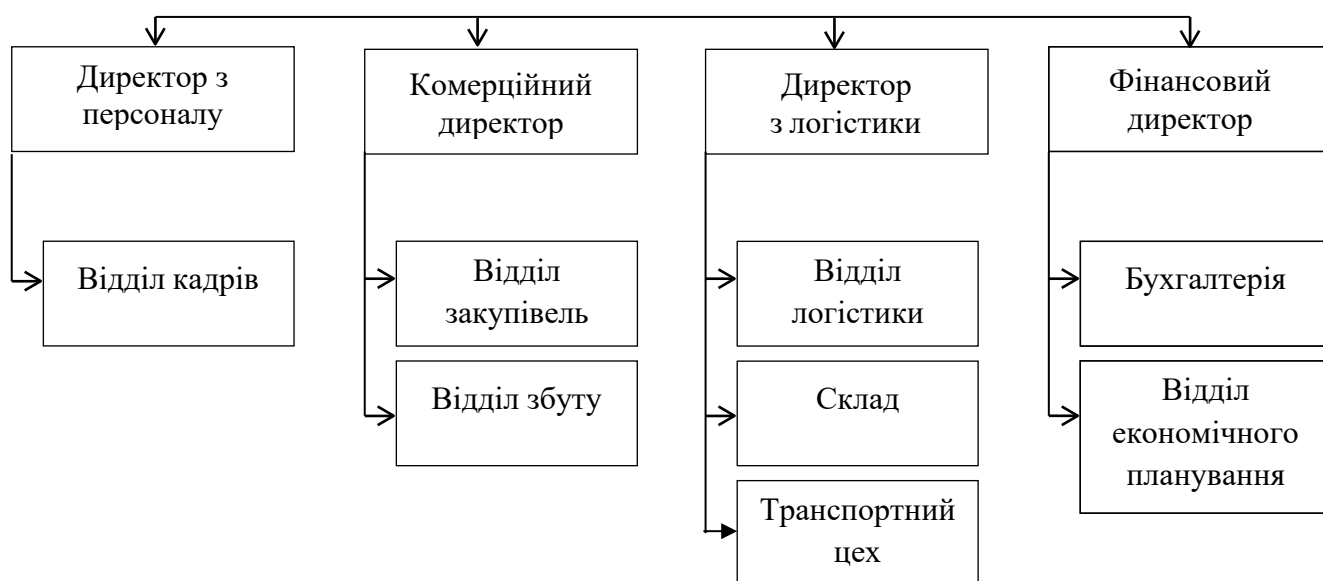

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ПрАТ "Хмельниччина-Авто"

Відповідно до рисунку 2.1, організаційна структура ПрАТ "Хмельниччина-Авто" належить до лінійно-функціонального типу. Ця організаційна структура управління має наступні характеристики переваги (висока компетентність спеціалістів, відповідальних за конкретні функції, структура відповідає обраній стратегії підприємства, поєднання принципів спеціалізації управління та єдності керівництва) та недоліки (недостатня гнучкість для вирішення нових завдань, ускладнена координація діяльності функціональних підрозділів при реалізації нових програм).

Безпосереднє управління підприємством здійснює директор ПрАТ "Хмельниччина-Авто". Директору безпосередньо підпорядковуються директор з персоналу, комерційний директор, директор з логістики та фінансовий директор.

Комерційний директор, в першу чергу, відповідає за бізнес-процес продажу автомобілів, запасних частин та аксесуарів, а також - за закупівлю та дистрибуцію товарів. На нього покладено функції з пошуку постачальників, формування клієнтської бази, ведення переговорів та укладання контрактів.

Директор з персоналу відповідає за нагляд за оперативним та якісним виконанням функцій. Він також відповідає за організацію адміністративно-господарського забезпечення діяльності компанії. Він розраховує оптимальну суму, яку компанія може витратити на ті чи інші бізнес-процеси. Він також контролює цільове використання виділених коштів. Економічні методи управління - це основні методи управління, які використовуються на даному підприємстві. Основним методом управління, що використовується тут, є система заробітної плати та преміювання.

Директор з логістики та підпорядковані йому органи займаються плануванням поставок продукції відповідно до укладених договорів, доставкою та розподілом готової продукції споживачам, налагодженням контактів з постачальниками, а також збором, зберіганням та аналізом інформації з логістики. Одночасно, здійснює збір, накопичення та аналіз інформації про міжнародний досвід вирішення конкретних проблем у сфері логістики.

Фінансовий директор здійснює нагляд за діяльністю бухгалтерії та планово-економічного відділу. Бухгалтерія відповідає за забезпечення належного ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності компанії з урахуванням специфіки бізнесу та технологій обробки облікової інформації. Планово-економічний відділ відповідає за економічне планування та аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства і контроль за виконанням запланованих робіт відділом з метою прискорення зростання продуктивності праці, ефективного використання виробничих потужностей, матеріальних і трудових ресурсів та прибутковості ПрАТ "Хмельниччина-Авто". Відповідає за аутсорсингові охоронні та юридичні послуги.

Забезпечення безпеки і юридичне обслуговування передані на аутсорсинг.

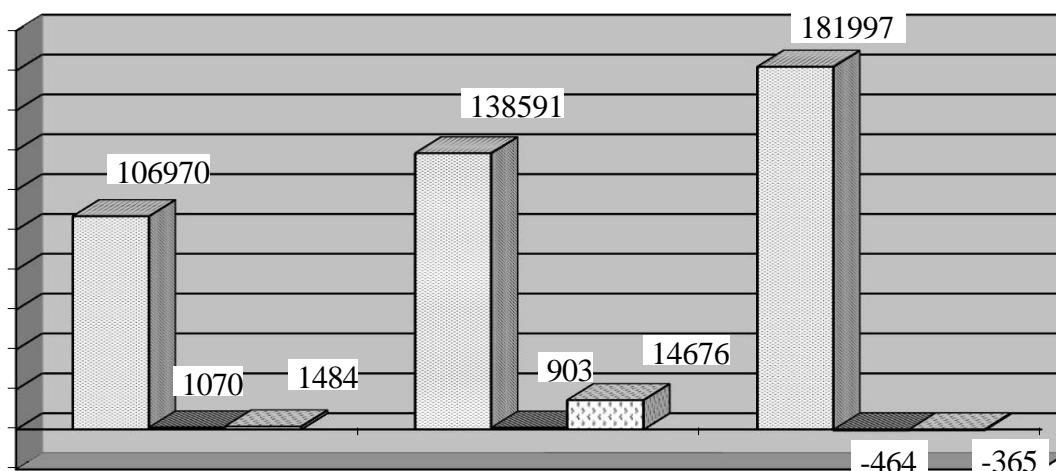
					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						29
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Далі, необхідним є визначення основних техніко-економічних показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.1 – Основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «Хмельниччина-Авто» протягом 2019 – 2021 років

№з/п	Назва показника	Значення показника у періоді			Відносне відхилення, %	
		2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	106970,0	138591,0	181997,0	129,6	131,3
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	100046,0	131142,0	171396,0	131,1	130,7
3	Валовий прибуток (збиток)	6924,0	7449,0	10601,0	107,6	142,3
4	Інші операційні доходи	6269,0	8119,0	5375,0	129,5	66,2
5	Адміністративні витрати	4231,0	5154,0	6258,0	121,8	121,4
6	Витрати на збут	2968,0	3585,0	4940,0	120,8	137,8
7	Інші операційні витрати	4924,0	5926,0	5242,0	120,3	88,5
8	Фінансовий результат від операційної діяльності	1070,0	903,0	-464,0	84,4	-
9	Чистий прибуток (збиток)	1484,0	14676,0	-365,0	988,9	-
10	Середньооблікова чисельність працівників	124	116	100	93,5	86,2
	у т.ч. робітників	63	57	49	90,5	86,0
11	Фонд оплати праці	8381,0	10277,0	11405,0	122,6	111,0
12	Середньомісячна заробітна плата одного працівника	5632,4	7382,9	9504,2	131,1	128,7
13	Середньорічний виробіток: одного працівника	862,7	1194,8	1820,0	138,5	152,3
	одного робітника	1697,9	2431,4	3714,2	143,2	152,8
14	Середньорічна вартість основних виробничих фондів	44792,0	60810,0	60574,0	135,8	99,6
15	Фондовіддача	2,4	2,3	3,0	95,4	131,8
16	Рентабельність реалізованої продукції	6,9	5,7	6,2	-	-

Аналіз динаміки показнику чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ "Хмельниччина-Авто" свідчить про його збільшення протягом 2019-2021 років і становить відповідно: 106970,0 тис. грн у 2019 році, 138591,0 тис. грн у 2020 році та 181997,0 тис. грн у 2021 році. Зростання чистого доходу становить 29,6% у 2020 році порівняно з 2019 роком та 31,3% у 2021 році порівняно з 2020 роком. (рисунок 2.1).

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
 Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток) Чистий
 прибуток (збиток)

Рисунок 2.1 – Чистий дохід, фінансовий результат від операційної діяльності та чистий прибуток (збиток) ПрАТ “Хмельниччина-Авто” за 2019-2021 роки, тис. грн.

Фінансовий результат від операційної діяльності підприємства зменшується у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 15,6% та у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 151,4%. (рисунок 2.1). Зміну фінансового результату від операційної діяльності ПрАТ “Хмельниччина-Авто” можна спостерігати за показниками, зазначеними у таблиці 2.1, а саме: фінансовий результат від операційної діяльності у 2019 році – 1070,0 тис. грн, у 2020 році – 903,0 тис. грн, 2021 році – (-464,0) тис. грн.

Чистий прибуток (збиток) ПрАТ «Хмельниччина-Авто» зростає у 2020 році в порівнянні з 2019 роком і становить: у 2019 році – 1484,0 тис. грн, у 2020 році –

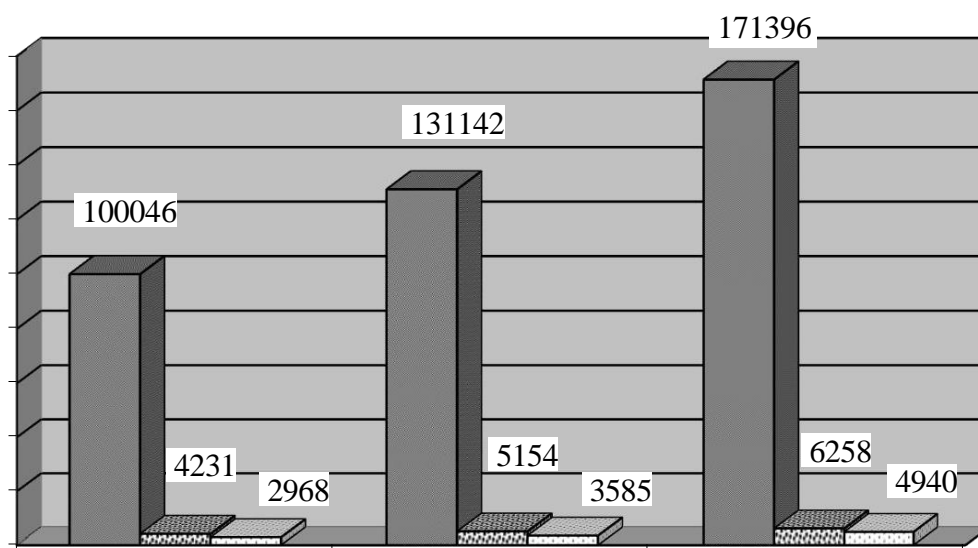
14676,0 тис. грн, а у 2021 році збиток – (-365,0) тис. грн. Зростання чистого прибутку у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” становить: у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 888,9% та спад на -2,5% у 2021 році в порівнянні з 2020 роком.

Собівартість реалізованої продукції на підприємстві протягом аналізованого періоду зростає і становить у 2019 році – 100046,0 тис. грн та у 2020 році – 131142,0 тис. грн, у 2021 році – 171396,0 тис. грн. Збільшення показників собівартості у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” становить: у 2020 році у порівнянні з 2019 роком на 31,1%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 30,7%.

З розрахунків бачимо, що відбувається зростання адміністративних витрат і витрат на збут, так вони становлять (рисунок 2.2):

а) адміністративні витрати: у 2017 році – 4231,0 тис. грн; у 2018 році – 5154,0 тис. грн; у 2019 році – 6258,0 тис. грн. Збільшення становить: у 2018 році у порівнянні з 2017 роком на 21,8%, а у 2019 році в порівнянні з 2018 роком на 21,4%;

б) витрати на збут: у 2017 році – 2968,0 тис. грн; у 2018 році – 3585,0 тис. грн; у 2019 році – 4940,0 тис. грн. Зростання становить: у 2018 році у порівнянні з 2017 роком на 20,8%, а у 2019 році в порівнянні з 2018 роком на 37,8%.

■ Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
 ■ Адміністративні витрати
 ■ Витрати на збут

Рисунок 2.2 – Собівартість реалізованої продукції, адміністративних витрат та витрат на збут ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років, тис. грн.

Середньооблікова чисельність працівників та робітників ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом періоду, що аналізується трохи змінюється, і становить (рисунок 2.3):

а) чисельність працівників: у 2019 році – 124 особи; у 2020 році – 116 осіб; у 2021 році – 100 осіб. Зменшення працівників становить: у 2020 році у порівнянні з 2019 роком на -5,6%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком відбулося зменшення працівників на -13,8%;

б) чисельність робітників: у 2019 році – 63 особи; у 2020 році – 57 осіб; у 2021 році – 49 осіб. Зменшення працівників становить: у 2020 році у порівнянні з 2019 роком на -9,5%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком зменшення становить -14,0%.

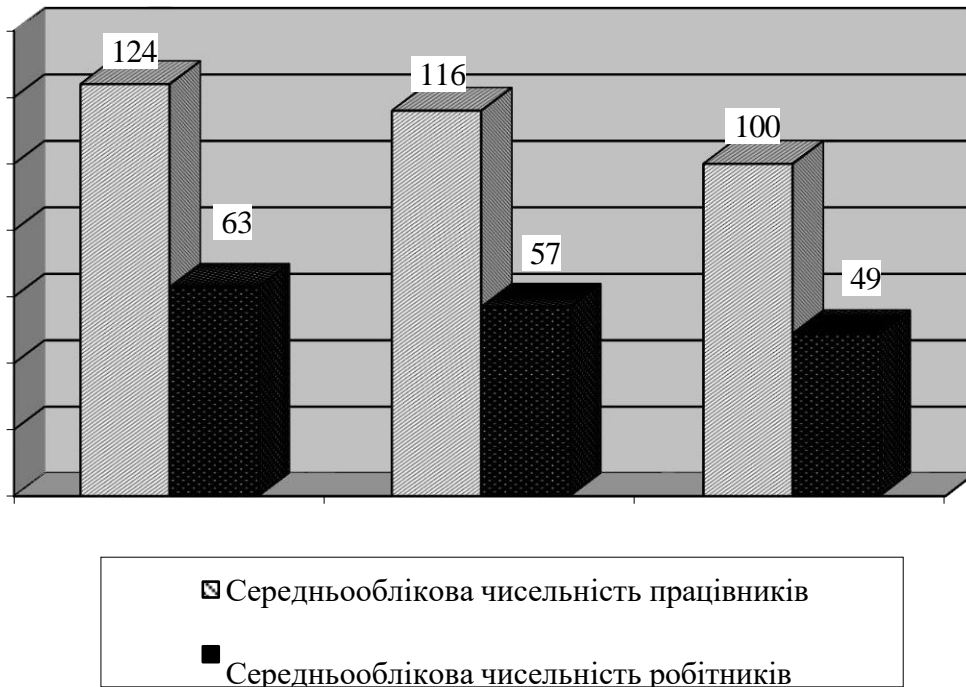

Рисунок 2.3 – Середньооблікова чисельність працівників та робітників у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років, осіб.

Фонд оплати праці та середньомісячна заробітна плата працівників товариства “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років зростає, і становить:

а) фонд оплати праці (рисунок 2.4): у 2019 році – 8381,0 тис. грн.; у 2020 році – 10277,0 тис. грн.; у 2021 році – 11405,0 тис. грн. Збільшення становить: у 2020

році в порівнянні з 2019 роком становить 22,6%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 11%;

б) середньомісячна заробітна плата працівників товариства: (рисунок 2.5): у 2019 році – 5632,4 грн.; у 2020 році – 7382,9 грн.; у 2021 році – 9504,2 грн. Збільшення становить: у 2020 році в порівнянні з 2019 роком становить 31,1%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 28,7%.

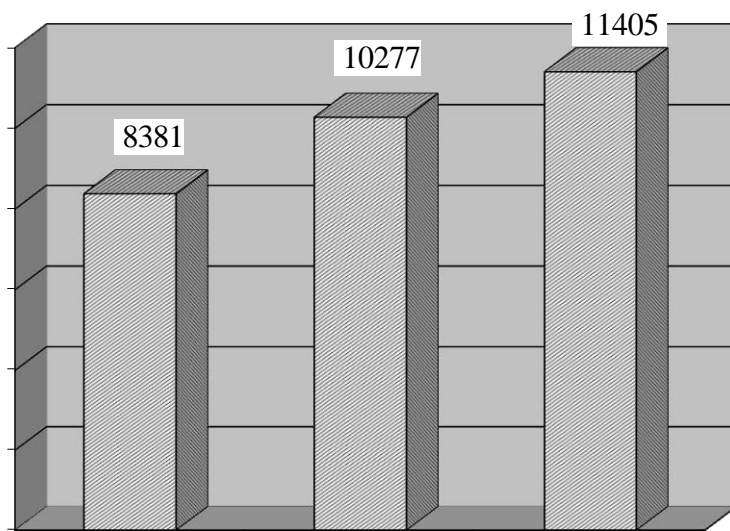

Рисунок 2.4 – Фонд оплати праці у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років, тис. грн.

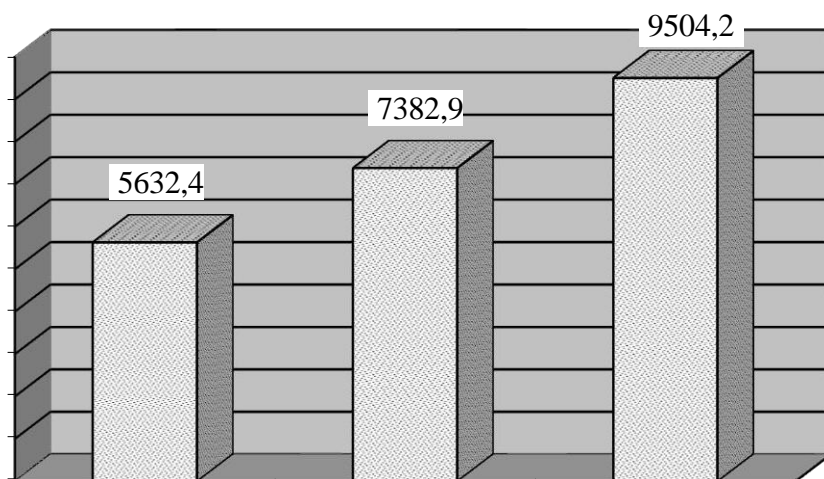

Рисунок 2.5 – Середньомісячна заробітна плата одного працівника у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років, грн.

Середньорічний виробіток, як одного працівника так і одного робітника у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років зростає, і становить (рисунок 2.6):

а) середньорічний виробіток одного працівника у товаристві: у 2019 році – 862,7 тис. грн.; у 2020 році – 1194,8 тис. грн.; у 2021 році – 1820,0 тис. грн. Зростання становить: у 2020 році в порівнянні з 2019 роком становить 38,5%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 52,3%;

б) середньорічний виробіток одного робітника: 2019 році – у 1697,9 тис. грн.; у 2020 році – 2431,4 тис. грн.; у 2021 році – 3714,2 тис. грн. Зростання становить: у 2020 році в порівнянні з 2019 роком становить 43,2%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 52,8%.

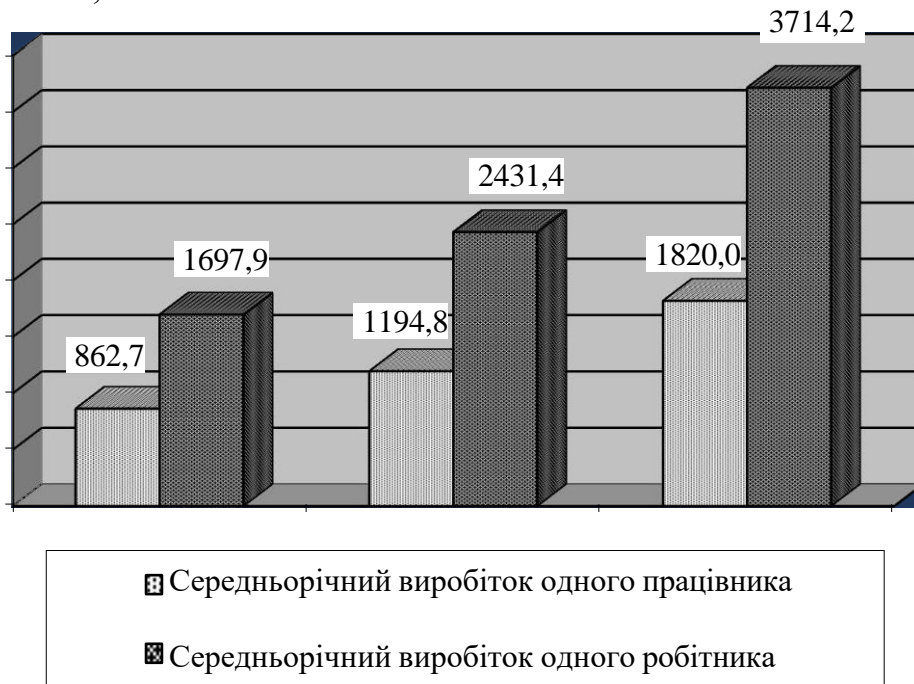

Рисунок 2.6 – Середньорічний виробіток одного працівника та одного робітника у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років, тис. грн.

Середньорічна вартість основних виробничих фондів ПрАТ “Хмельниччина-Авто” становить: у 2019 році – 44792,0 тис. грн.; у 2020 році – 60810,0 тис. грн.; у 2021 році – 60574,0 тис. грн. Зростання становить у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 35,8%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком спад на -0,4% (рисунок 2.7).

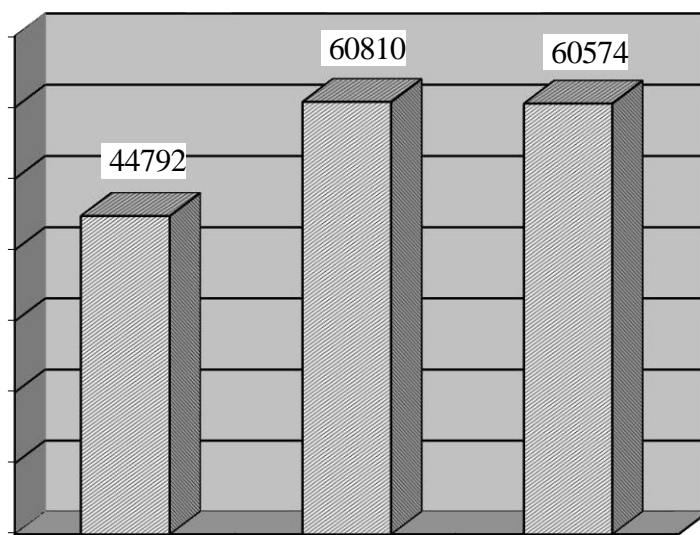

Рисунок 2.7 – Середньорічна вартість основних виробничих фондів ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років, тис. грн.

Фондовіддача у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом аналізованого періоду становить: у 2019 році – 2,4 грн.; у 2020 році – 2,3 грн.; у 2021 році – 3,0 грн. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком фондовіддача спадає на -4,6%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком зростає на 31,8%.

Рентабельність реалізованої продукції на досліджуваному товаристві становить у 2019 році – 6,9%; у 2020 році – 5,7%; у 2021 році – 6,2%. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком спадає, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком зростає.

2.2 Аналіз фінансового стану ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

Для визначення ефективності управління фінансами ПрАТ «Хмельниччина-Авто» необхідно провести аналіз його фінансового стану на основі даних фінансової звітності. Початкові дані для проведення вертикального та горизонтального аналізу балансу наведено у таблиці 2.7

Таблиця 2.7 – Початкові дані балансу ПрАТ «Хмельниччина-Авто» за 2019–2021 роки

Показник	Рік		
	2019	2020	2021
Актив			
Нематеріальні активи	2	150	143
Незавершені капітальні інвестиції	2680	730	984
Основні засоби	44792	60810	60574
Довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0
Запаси	6036	5360	17316
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	807	1069	4737
Дебіторська заборгованість за розрахунками	5844	13086	8449
Дебіторська заборгованість з бюджетом	8	8	149
Інша поточна дебіторська заборгованість	1202	440	6819
Гроші та їх еквіваленти	2397	3787	4761
Витрати майбутніх періодів	15	26	21
Інші оборотні активи	917	1210	2145
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0
Баланс	64700	86676	106098
Пасив			
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	14845	14845	14845
Капітал у дооцінках	0	0	0
Додатковий капітал	0	0	0
Резервний капітал	525	599	1333
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	48864	63466	62367
Вилучений капітал	0	0	0
Довгострокові кредити банку	0	0	0
Довгострокові забезпечення	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	432	615	18876
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	337	1159	174
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	93	90	101

Продовження таблиці 2.7

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	330	349	427
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	5781	7565	11061
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	2192	3382	1992
Баланс	73399	92070	111176

Далі проводиться горизонтальний аналіз балансу для порівняння базових показників з попереднім періодом. Порівняння здійснюється в абсолютному та відносному вираженні. (таблиця 2.8).

Дані таблиці свідчать про зростання в активі балансу у 2020 році в порівнянні з 2019 роком: нематеріальні активи на 7400,0%; основні засоби на 35,8%; дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 32,5%; дебіторська заборгованість за розрахунками на 123,9%; гроші та їх еквіваленти на 58,0%; витрати майбутніх періодів на 73,3%; інші оборотні активи на 32,0%.

З таблиці бачимо зростання в активі балансу у 2021 році в порівнянні з 2020 роком, а саме: незавершені капітальні інвестиції на 34,8%; запаси на 223,1%; дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на 343,1%; інша поточна дебіторська заборгованість на 1449,8%; гроші та їх еквіваленти на 25,7%; інші оборотні активи на 77,3%.

Таблиця 2.8 – Горизонтальний аналіз балансу ПрАТ “Хмельниччина-Авто” за 2019–2021 роки

Показник	Зміна			
	Абсолютна 2020 до 2019, грн.	Відносна, % 2020 до 2019	Абсолютна 2021 до 2020, грн.	Відносна, % 2021 до 2020
Актив				
Нематеріальні активи	148,0	7500,0	-7,0	95,3

капітальні інвестиції на 72,8%; запаси на 11,2%; інша поточна дебіторська заборгованість на 63,4%.

Зменшення в активі балансу відбулося за статтями у 2021 році в порівнянні з 2020 роком: нематеріальні активи на 4,7%; основні засоби на 0,4%; дебіторська заборгованість за розрахунками на 35,4%; витрати майбутніх періодів на 19,2%.

У пасиві балансу ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років не змінилася сума внесків до незареєстрованого статутного капіталу, капіталу у дооцінках, додаткового капіталу, вилученого капіталу, довгострокових кредитів банку, довгострокового забезпечення та поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками, всі інші статті пасиву балансу зазнали змін.

Зростання в пасиві балансу у 2020 році в порівнянні з 2019 роком відбулося за наступними статтями: резервний капітал на 14,1%; нерозподілений прибуток (непокритий збиток) на 29,9%; поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи послуги на 42,4%; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом на 243,9%; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці на 5,8%; поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами на 30,9%; інші поточні зобов'язання 54,3%.

Зростання в пасиві балансу у 2021 році в порівнянні з 2020 роком відбулося за наступними статтями: резервний капітал на 122,5%; поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи послуги на 2969,3%; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування на 12,2%; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці на 22,3% та поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами на 46,2%.

Зменшення в пасиві балансу у 2020 році в порівнянні з 2019 роком відбулося тільки за статтею поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування на 3,2%.

Зменшення в пасиві балансу у 2021 році в порівнянні з 2020 роком відбулося за наступними статтями: нерозподілений прибуток (непокритий збиток) на 1,7%; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом на 85% та інші поточні зобов'язання на 41,1%.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						40
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Наступний етап аналізу фінансового менеджменту ПрАТ “Хмельниччина-Авто” - вертикальний аналіз балансу, який показує питому вагу статей балансу у загальному його підсумку. Вертикальний аналіз балансу наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Вертикальний аналіз ПрАТ “Хмельниччина-Авто” за 2019–2021 роки

Назва показника	Питома вага показника, %			Зміна питомої ваги показника	
	2019	2020	2021	2020 2019	2021 2020
Актив					
Нематеріальні активи	0,00	0,17	0,13	0,17	-0,04
Незавершені капітальні інвестиції	4,14	0,84	0,93	-3,30	0,09
Основні засоби	69,23	70,16	57,09	0,93	-13,07
Довгострокові фінансові інвестиції	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Запаси	9,33	6,18	16,32	-3,15	10,14
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1,25	1,23	4,46	-0,01	3,23
Дебіторська заборгованість за розрахунками	9,03	15,10	7,96	6,07	-7,13
Дебіторська заборгованість з бюджетом	0,01	0,01	0,14	0,00	0,13
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,86	0,51	6,43	-1,35	5,92
Гроші та їх еквіваленти	3,70	4,37	4,49	0,66	0,12
Витрати майбутніх періодів	0,02	0,03	0,02	0,01	-0,01
Інші оборотні активи	1,42	1,40	2,02	-0,02	0,63
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
Баланс	100,0	100,0	100,0	–	–
Пасив					
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	20,23	16,12	13,35	-4,10	-2,77
Капітал у дооцінках	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Додатковий капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Резервний капітал	0,72	0,65	1,20	-0,06	0,55
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	66,57	68,93	56,10	2,36	-12,83
Вилучений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові кредити банку	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи послуги	0,59	0,67	16,98	0,08	16,31
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,46	1,26	0,16	0,80	-1,10
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0,13	0,10	0,09	-0,03	-0,01
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	0,45	0,38	0,38	-0,07	0,01
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	7,88	8,22	9,95	0,34	1,73

Продовження таблиці 2.9

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	2,99	3,67	1,79	0,69	-1,88
Баланс	100	100	100	–	–

За показниками, наведеними у таблиці 2.9 слідує, що найбільшу питому вагу в активі балансу протягом 2019-2021 років складають основні засоби: у 2019 році – 69,23%, у 2020 році – 70,16%, у 2021 році – 57,09%. Окрім того, значна питома вага в активі балансу протягом 2019-2020 років припадає на запаси: у 2019 році – 9,33%, у 2020 році – 6,18%, у 2021 році – 16,32% та на дебіторську заборгованість за розрахунками: у 2019 році – 9,03%, у 2020 році – 15,10%, у 2021 році – 7,96%.

Що ж стосується пасиву балансу, то протягом 2019-2021 років найбільша питома вага належить нерозподіленому прибутку: у 2019 році – 66,57%, у 2020 році – 68,93%, у 2021 році – 56,10%. Окрім того, значна питома вага в пасиві балансу протягом 2019-2021 років припадає на поточну кредиторську заборгованість за одержаними авансами: у 2019 році – 7,88%, у 2020 році – 8,22%, у 2021 році – 9,95%.

Окрім аналізу балансу ПрАТ “Хмельниччина-Авто” при оцінці фінансового стану необхідно провести розрахунок фінансових коефіцієнтів. Для характеристики майнового та фінансового стану товариства, результатів його діяльності за аналізуємий період, а також оцінки можливостей розвитку в майбутньому, розрахуємо наступні групи показників:

- а) показники фінансової стійкості і структури капіталу;
- б) показники ліквідності та платоспроможності;
- в) показники ділової активності;
- г) показники рентабельності.

Для початку розрахуємо показники фінансової стійкості ПрАТ “Хмельниччина-Авто” за 2019–2021 роки (таблиця 2.10).

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						42
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Таблиця 2.10 – Показники фінансової стійкості ПрАТ “Хмельниччина- Авто” протягом 2019–2021 років

Показник	Розрахунок	Значення показника		
		2019	2020	2021
Коефіцієнт незалежності	<u>Власний капітал</u> Всього господ. засобів	0,88	0,86	0,71
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<u>Залучений капітал</u> Всього господ. засобів	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт заборгованості	<u>Залучений капітал</u> Власний капітал	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт здатності до маневрування власних засобів	<u>Власні обігові кошти</u> Власний капітал	0,25	0,30	0,54

Коефіцієнт незалежності характеризує, можливість товариства виконати зовнішні зобов’язання за рахунок власних активів, його незалежність від позикових джерел. Нормальним значенням коефіцієнта фінансової автономії вважається $> 0,5$; позитивною є тенденція збільшення коефіцієнта. Отже, у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років значення показника знаходиться в нормі: у 2019 році – 0,88, у 2020 році – 0,86, у 2021 році – 0,71.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу характеризує, скільки позикового капіталу припадає на одиницю сукупних джерел. Критичним значенням коефіцієнта вважається 0,5. Отже, у ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019-2021 років значення показника знаходиться в нормі.

Коефіцієнт заборгованості зображує здатність товариства покриття позикового капіталу за рахунок власних засобів. У ПрАТ “Хмельниччина- Авто” протягом 2019-2021 років достатньо власних коштів для покриття залученого капіталу.

Коефіцієнт здатності до маневрування власних засобів дає характеристику частці власних оборотних активів у власному капіталі. Нормальним значенням коефіцієнта маневреності вважають $> 0,1$; позитивною є тенденція зростання

грошова одиниця активів дала у 2019 році – 1,46, у 2020 році – 1,51, у 2021 році – 1,64 одиниць реалізованої продукції.

Коефіцієнт обігу дебіторської заборгованості висвітлює, що ПрАТ “Хмельниччина-Авто” у 2019 році дебіторська заборгованість перетворювалась у готівку 13,61 раз, у 2020 році – 19,49 разів, у 2021 році – 9,03 рази.

Коефіцієнт обігу кредиторської заборгованості показав, що ПрАТ “Хмельниччина-Авто” у 2019 році потрібно було здійснити 14,54 оборти, у 2020 – 13,54 обертів, у 2021 році – 5,61 оборти для сплати рахунків.

Найбільшим значенням коефіцієнту обігу матеріально-виробничих запасів ПрАТ “Хмельниччина-Авто” є значення 2020 року, це означає, що якраз тоді реалізація цих запасів здійснювалася найшвидшими темпами, структура обігових коштів була найбільш ліквідною, фінансовий стан був більш стабільний в порівнянні із іншими аналогічними періодами.

Розрахований коефіцієнт обігу власного капіталу ПрАТ “Хмельниччина-Авто” вказує на те, обсяг реалізованої продукції на одиницю власного капіталу, авансованого у виробництво становив у 2019 році – 1,67 одиниць, у 2020 – 1,76 одиниць, у 2021 році – 2,32 одиниць. Коефіцієнт обігу основних коштів (фондовіддача) ПрАТ “Хмельниччина- Авто” розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів та показує ефективність використання основних засобів підприємства.

Рентабельність грошових вкладень в діяльність того чи іншого ПрАТ “Хмельниччина-Авто” можна оцінити кількістю грошових одиниць прибутку, що приходить на одну грошову одиницю авансованого капіталу. Розрахунок показників рентабельності ПрАТ “Хмельниччина-Авто” за 2019-2021 роки зведено в таблицю 2.13.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						46
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Таблиця 2.13 – Показники рентабельності ПрАТ “Хмельниччина-Авто” протягом 2019–2021 років

Показник	Розрахунок	Значення показника		
		2019	2020	2021
Коефіцієнт рентабельності всіх активів товариства	<u>Чистий прибуток</u> Середньорічна вартість активів товариства	0,02	0,16	0,01
Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції	Фінансовий результат від <u>основної операційної діяльності</u> Повна собівартість реалізованої продукції	0,07	0,06	0,06
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	<u>Чистий прибуток</u> Середній обсяг власного капіталу	0,02	0,19	0,01

Показники рентабельності вказують на те, наскільки діяльність ПрАТ “Хмельниччина-Авто” є прибутковою. Ці коефіцієнти розраховують діленням прибутку до витрачених засобів, або діленням отриманого прибутку до обсягу реалізації продукції.

Зазначимо, що коефіцієнт рентабельності власних активів ПрАТ “Хмельниччина- Авто” визначає, що на одиницю коштів, вкладених у товариство у 2019 році було отримано 0,02 грн прибутку, а у 2020 році цей показник збільшився до 0,16 грн, у 2021 році зменшився до 0,01 грн.

Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції на ПрАТ “Хмельниччина- Авто” є недостатньо високим і спостерігається тенденція до його зниження, що є негативним фактором. Він становить у 2019 році – 0,07, у 2020 році – 0,06 та у 2021 році 0,06.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу ПрАТ “Хмельниччина- Авто” – це показник, який вказує, на скільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Він становить у 2019 році – 0,02, у 2020 році – 0,19 та у 2021 році 0,01. Також, прослідковується тенденція до його зменшення, і це є негативним.

БЕП 32.06.001.КРБ

Лист

48

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
Зм.	Лист	№ докум.	Подпись	Дата		

РОЗДІЛ 3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ АКТИВІВ ПрАТ «ХМЕЛЬНИЧЧИНА-АВТО»

3.1 Рекомендації щодо покращення політики управління ліквідністю активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто»

За результатами дослідження можемо запропонувати наступні шляхи удосконалення політики оцінки ліквідності:

1. Результати аналізу господарсько-фінансового стану та окремо ліквідності активів досліджуваного підприємства дають можливість зрозуміти переваги та недоліки діяльності підприємства. Метод аналізу ліквідності балансу, де використовувалася числова інформація про активи та пасиви з форм фінансової звітності ПрАТ «Хмельниччина-Авто», свідчить про абсолютно ліквідний баланс.

Коефіцієнтний метод, де були розраховані три основних показники, серед яких коефіцієнт швидкої, поточної та абсолютної ліквідності характеризувався порівнянням коефіцієнтів об'єкта дослідження із нормативними значеннями. Результати теж виявилися позитивними, тобто в рамках нормативних значень, протягом досліджуваних 2019-2021 років. Чим пізніший період, тим ситуація підприємства покращувалася до 2021 року.

Економісти та фінансисти ПрАТ «Хмельниччина-Авто» займаються дослідженням та аналізом минулої своєї діяльності, порівнянням певних коефіцієнтів, показників, та на основі цього плануванням та прогнозуванням на майбутнє, аби стати ефективнішими ніж раніше.

Але не достатньо на даний момент порівнювати лише свою минулу діяльність з теперішньою. Тому однією з рекомендацій по вдосконаленню методики аналізу ліквідності підприємства – регулярне застосування популярного та дієвого методу під назвою бенчмаркінг. Бенчмаркінг (англ. *Benchmarking*) — це процес пошуку стандартного чи еталонного економічно ефективнішого підприємства-конкурента для порівняння із власним та переймання його вдалих методів роботи. Передбачає постійний та систематичний пошук і впровадження ефективних практик, що мають привести організацію до

Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата

досконалішої форми, інструмент для визначення становища компанії у порівнянні з іншими подібними компаніями, схожими за розмірами та/або сферою діяльності.

На основі порівняння, можна знайти схожість та відмінність у діяльності підприємств та виявити можливості щодо покращення об'єкта бенчмаркінгу. Чому інші працюють успішніше ніж ми? – це ключове питання, що дозволить адаптувати принципи, які використовуються в успішніших компаніях до принципів роботи ПрАТ «Хмельниччина-Авто з новими ідеями та впровадженням.

2. Важливим є ще те, що необхідно правильно керувати процесом формування рівня ліквідності. В цьому питанні допоможе якісне застосування підсистеми «зворотного зв'язку», що передбачає рух інформаційних потоків від суб'єкта прийняття рішень до суб'єкта їх виконання, і навпаки. Тому керівництво частіше повинно взаємодіяти з працівниками ПрАТ «Хмельниччина-Авто», мати у своєму розпорядженні відповідні інструменти, адже саме їх оперативне прийняття управлінських рішень вирішують майбутнє підприємства.

3. Діагностика діяльності компанії показала, що серед оборотних активів дебіторська заборгованість ПрАТ «Хмельниччина-Авто» має найбільшу питому вагу. Найбільше – дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Щоб контролювати ліквідність даних активів, потрібне правильне управління дебіторською заборгованістю. Однією із рекомендацій контролю за ліквідністю активів, пропонуємо складову процесу управління дебіторською заборгованістю – інкасацію дебіторської заборгованості. Характеристику заходів інкасації дебіторської заборгованості представлено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Заходи інкасації дебіторської заборгованості

Заходи	Зміст
Нагадування телефоном	Щоденно або 2-3 рази на тиждень
Письмове нагадування	У листі вказуються пропозиції по узгодженню графіка погашення дебіторської заборгованості, а також можливості звернутися до вищого органу

При запровадженні, наприклад Модуля «BAS ERP» ПрАТ «Хмельниччина-Авто» отримає систему для управління грошовими потоками, відповідно для управління ліквідністю активів, а також ряд переваг:

- у єдиному інтерфейсі компанія буде бачити планову, заявлену і фактичну інформацію про рух грошових коштів. Це досягається в результаті комплексного впровадження платіжного календаря;

- автоматизація розрахунків у платіжному календарі, зіставлення заявлених даних з встановленими лімітами, «підтягування» планових і фактичних даних, а також інші технічні рішення, завдяки яким, зведена до мінімуму додаткове навантаження на користувачів системи;

- інтегрування платіжного календаря і договірної діяльності: від укладених договорів можуть створюватися заявки на оплату грошових коштів, а укладання договорів контролюється на предмет можливості дотримання фінансових зобов'язань;

- процесний підхід. У ході впровадження платіжного календаря, відбувається не тільки оптимізація та автоматизація функцій розрахунку, а й самих бізнес-процесів заявок і планування, які лежать в основі формування платіжного календаря.

Для ефективного управління грошовими коштами таке програмне забезпечення дозволяє не тільки керувати і розставляти пріоритети платежів, але і встановлювати терміни оплати, контролювати чи відповідають заявки бюджету, нормам договорів та іншим обмеженням.

Для ПрАТ «Хмельниччина-Авто» актуальною є задача автоматизації бізнес-процесу подачі, погодження та затвердження заявок на виплату грошових коштів, а програмне забезпечення буде мати необхідний функціонал для автоматизації цих бізнес-процесів і формування платіжного календаря з можливістю перевірок на дотримання лімітів за різними ознаками: договори, бюджети, контрагенти, проекти, центри фінансової відповідальності тощо.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						52
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Програма має бути конструктором, в якому можна налаштувати зручний вид електронних форм заявок, загальних реєстрів платежів та звітів про ліквідність індивідуально для виконавців, скарбників і фінансових контролерів.

Також перевагою може бути те, що договори фіксуватимуть параметри укладених угод, в результаті яких відбуватиметься рух грошових коштів. Весь архів договірної діяльності компанії (не тільки версії файлів, але і відскановані документи) можна бути зберігати за допомогою модуля електронного документообігу, який передбачатиме програма.

Найголовніша перевага полягає у контролі кредиторської та дебіторської заборгованостей. ПрАТ «Хмельниччина-Авто» потрібно постійно моніторити стан кредиторської заборгованості і не допускати прострочень при погашенні кредиту і відсотків по ньому.

Скорочення терміну збору дебіторської заборгованості скорочує потребу компанії в кредитних ресурсах, а значить і скорочує витрати на обслуговування кредитів і вивільнення застав. Звітність з кредиторської заборгованості формується автоматично в Модулі «BAS ERP»: продукт дозволяє щоденно отримувати баланс оборотних коштів для того, щоб оперативно контролювати і запобігати можливі негативні ситуації (заміщення власних коштів позиковими або вимивання оборотного капіталу, тощо). Система дозволяє налаштувати автоматизовані процеси регулярного нагадування про прострочену заборгованість, рекласифікації заборгованості (звичайна → прострочена → безнадійна → списана в збитки або за рахунок резервів). Модуль «BAS ERP» дозволяє автоматизувати клієнтську роботу і налаштувати відображення даних за договорами та рахунками одразу у фактичних і планових бюджетах. Також може розрахувати ефективність факторингових та інших схем управління заборгованістю для прийняття обґрунтованих рішень.

Вартість пограмного забезпечення (базової поставки та робочих місць) залежить від виду ліцензії (функціональних можливостей, які доступні користувачу). У вартість продукту включено технічну підтримку на 12 місяців з дати придбання. Розглянемо види ліцензій на продукт.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						53
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

Таблиця 3.2 – Види ліцензій Модуля «BAS ERP»

Вид ліцензії	Вартість, грн
Малий бізнес	120 000
Стандарт	270 000
Проф	430 000
Бізнес	570 000

Для забезпечення управлінських потреб ПрАТ «Хмельниччина-Авто» доречною буде Ліцензія «Стандарт».

Наступним кроком буде перевірка доцільності впровадження запропонованого програмного забезпечення для ПрАТ «Хмельниччина-Авто».

Розрахуємо чистий приведений дохід (NPV), коефіцієнт рентабельності інвестицій та період окупності проекту, взявши показники фінансової звітності за 2021 рік. Ставка дисконтування – 17%.

1) $181997,0 / (1 + 0,17) - 270,0 = 155283,0$ тис. грн. – чистий приведений дохід (NPV);

2) $181997,0 / (1 + 0,17) / 270,0 = 576,1$ – коефіцієнт рентабельності інвестицій проекту;

3) $270,0 / 155283,0 = 0,0017$ місяці – період окупності інвестицій.

Результати розрахунків оформимо в таблицю 3.4 для повного розуміння та відображення ситуації.

Таблиця 3.4 – Економічна доцільність впровадження Модуля «BAS ERP»

№	Показник	Отримане значення
1	Чистий приведений дохід (NPV)	155283,0 тис.грн.
2	Коефіцієнт рентабельності інвестицій	576,1
3	Період окупності інвестицій	0,0017 міс.

Таким чином, зробимо наступні висновки на основі всіх таблиць.

Чистий приведений дохід автоматизації потрібних для підприємства процесів з допомогою, що веде за собою систему управління ліквідністю становить 155283,0 тис.грн. Тобто програму можна встановлювати, адже показник додатній.

Отримане значення коефіцієнту рентабельності інвестицій є більшим за нормативне значення (> 1). Проект можна реалізовувати.

Період окупності автоматизації процесів в платіжному календарі програми Модуля «BAS ERP» триватиме 0,0017 місяці.

Отже, автоматизація процесів, пов'язаних з аналізом ліквідності активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто», буде успішною при укладені договору про послугу встановлення Модуля «BAS ERP», що допоможе контролювати ліквідність активів

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						55
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

ВИСНОВКИ

Об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи стала ліквідність активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто». Товариство за організаційно-правовою формою є акціонерним товариством, за типом – приватним. Основними видами діяльності досліджуваного підприємства із зазначенням найменування виду діяльності є роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів, торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами, технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів.

В ході дослідження було визначено особливості теоретичних засад управління ліквідністю торговельного підприємства: розглянуто різні підходи дослідників до трактування поняття «ліквідність», розкрито схожі та відмінні ознаки між поняттями «ліквідність» та «платоспроможність», описано функції та фактори, що впливають на управління ліквідністю активів торговельного підприємства.

У другому розділі проаналізовано організаційно-економічні характеристики ПрАТ «Хмельниччина-Авто», а саме організаційну структуру підприємства та стан активів та пасивів за 2019-2021 роки на основі фінансової звітності. Проведений детальний розрахунок різних коефіцієнтів та показників, досліджена їх динаміка протягом 2019-2021 рр., аби зрозуміти фінансовий стан та особливості господарської діяльності ПрАТ «Хмельниччина-Авто». Серед них показники майнового стану, ділової активності, фінансової стійкості та ліквідності, рентабельності. За основу також були використані дані фінансової звітності досліджуваного підприємства. Всі показники за базовий рік знаходяться в межах нормативних значень.

У третьому розділі запропоновано шляхи вдосконалення управління ліквідністю активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто». Серед них застосування бенчмаркінгу, наявність необхідних інструментів для прийняття правильних управлінських рішень та вірне управління дебіторською заборгованістю, що допоможе контролювати та збільшувати частку високоліквідних активів. Застосування усіх запропонованих заходів допоможе керівництву обирати

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						56
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

найбільш оптимальні варіанти рішень, що вплинуть на підвищення конкурентного статусу, збільшення капіталізації вартості підприємства, що відповідає стратегічному плануванню.

Для автоматизації процесів, пов'язаних з управлінням ліквідністю активів досліджуваного підприємства, рекомендовано встановити програмне забезпечення Модуль «BAS ERP», що включає в себе платіжний календар, який дозволить управляти і контролювати рух грошей в компанії, як у короткостроковій перспективі (день, тиждень), так і в довгостроковій (місяць, рік). Перевірено доцільність впровадження запропонованого програмного забезпечення для ПрАТ «Хмельниччина-Авто». Розраховано чистий приведений дохід (NPV), коефіцієнт рентабельності інвестицій та період окупності проекту. Отримані результати підтвердили доцільність та ефективність впровадження автоматизованої системи управління фінансами підприємства, яка вибудована за передовою методологією і включає блок платіжного календаря, тобто систему управління ліквідністю. Дане рішення призведе до успішних результатів при укладені договору про послугу встановлення Модуля «BAS ERP», що допоможе ефективно управляти ліквідністю активів ПрАТ «Хмельниччина-Авто».

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						57
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
2. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
3. Білик М. Д., Сутінсть та оцінка фінансового стану підприємства / М. Д. Білик // Фінанси України. - 2012. - №1. - С.117- 129.
4. Бугай О., Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. Галицький економічний вісник, 2013. С.169-173.
5. Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. Галицький економічний вісник. 2016. № 3. С. 169-173.
6. Гавва В. Н., Божко Е. А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2016. — 224 с.
7. Готра В.В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. Економіка і суспільство, 2017. С. 219–223.
8. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2015. С.36-40.
9. Должанський І.З., Загорна Т. О., Удалих О. О., Герасименко І. М., Ращупкіна В. М. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2016. - 362 с.
10. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua.
11. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред С. Ф. Покропивного. — К.: КНЕУ, 2016.-608 с.
12. Економічний аналіз: навчальний посібник / Грабовецький Б.Є. – Київ "Центр учбової літератури", 2019. — 256 с.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						58
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» ред. від 16.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14?lang=uk>

14. Коцеруба Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 27. С. 78-21. URL:http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/27_1_2019ua/17.pdf Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства Управління ліквідністю підприємства Управління платоспроможністю підприємства Управління формуванням та фінансуванням оборотних активів підприємства Перспективна Абсолютна Управління доходністю і рентабельністю, необоротними активами, ризиком втрати платоспроможності Управління грошовими активами та грошовими потоками підприємства

15. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 302с.

16. Майборода О.Є., Косарева І.П., Каранда О.М. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. Молодий вчений. № 3. 2017. С. 793-797

17. Макарчук І., Основні показники оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств та методика їх визначення / І. Макарчук // Формування ринкових відносин в Україні. - 2019. - № 7.

18. Марцин В.С., Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства //Економіка, фінанси, право. – К., 2019. - №7.

19. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Редакція від 26.10.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>

20. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник. -К.: КНЕУ, 2016. - 132с.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						59
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

21. Мних Є.В. Аналіз фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств: Навч. посібник. - К.: НМК ВО, 2017
22. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. : навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2016 - 504с.
23. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник. К.: Центр учбової літ., 2013. 504с.
24. Обушак Т. А., Сутність фінансового стану підприємства // Актуальні проблеми економіки. –К., 2019. - №9. – С. 92-100.
25. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств. Підручник - К.: КНЕУ, 2000. - 460с.
26. Показники майнового стану [Електронний ресурс] – <http://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/94-analiz-majna>
27. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємства: 4-е изд.,переробіт. І доп. - Мінськ: ТОВ"Нове видання", 2004.-688с.
28. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2017. 668 с.
29. Сирота В.С. Корпоративна соціальна відповідальність в системі економічної безпеки підприємств: дис. канд. екон.наук. К., 2016. 217с.
30. Тиницька Н.Б., Гришко Ю.С. Підвищення платоспроможності підприємства шляхом оптимізації дебіторської заборгованості. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. С. 366–369.
31. Ткаченко І. П. Фінансовий аналіз: консп. лекц.для студ. усіх форм навч. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 223 с. [URL:http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-k192.pdf](http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-k192.pdf).
32. Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олесюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. Посібник. - К.: КНЕУ, 2017. - 316 с.
33. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб.Х.: ХНАМГ, 2012. 292 с.
34. Фінансовий менеджмент Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2015. — 485 с.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						60
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		

35. Хомяков В. /., Бакум І. В. Управління потенціалом підприємства. — К.: Кондор, 2017. — 400 с.

36. Шергіна Л.А., Домшина Т.Р. Фактори впливу на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства в період кризи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32614233.pdf>

37. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 368 с. URL: <http://cul.com.ua/preview/fash.pdf>.

					БЕП 32.06.001.КРБ	Лист
						61
Зм.	Лист	№ докум.	Підпись	Дата		